

Вх. № НС-184/18.10.2013г.

СТАНОВИЩЕ

Относно конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 4. 3. Биологични науки, научна специалност „Физиология и биохимия на растителни тъканни култури“, обявен от Института по овощарство в ДВ бр. 56 от 28.06.2013 г. с единствен кандидат гл. ас. д-р Лиляна Руменова Начева

От доц. д-р Невена Стоева, определена за изготвяне на становище съгласно Заповед N 400/03.09.2013 г. от Директора на Института по Овощарство гр. Пловдив.

1. Кратко представяне на кандидата

Гл. ас. д-р Лиляна Руменова Начева завършва СУ „Св. Климент Охридски“, специалност „Биотехнологични процеси“ през 1993 година. Има специализация „Генно и клетъчно инженерство“. От 1994 до 1996 г работи като биолог в Института по овощарство гр. Пловдив. След това е редовен докторант в института. През 2000 г., след защита на докторска дисертация е назначена за главен асистент в Института по овощарство гр. Пловдив.

2. Общо описание на научната продукция

В конкурса за „доцент“ гл. ас. д-р Лиляна Начева участва с обща продукция 34 броя публикации. Отделно са представени 8 броя публикации, свързани с дисертационния труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, които не подлежат на разглеждане.

34-те публикации, които са обект на анализ за становището, се групират както следва:

- * в международни списания без импакт фактор – 11 броя;
- * в национални научни списания с импакт фактор – 1 брой;
- * в национални научни списания – 14 броя;
- * доклади, публикувани в сборници от международни научни форуми – 3 броя;
- * доклади, публикувани в сборници от национални научни форуми – 3 броя;
- * раздели в книги – 1 брой;
- * научно-популярни статии – 1 брой;
- * представени са отпечатани резюмета на доклади, изнесени на наши и международни форуми - 3 броя.

Личното участие на гл.ас. Начева в рецензираните 34 труда се илюстрира с факта, че в 17 от тях е първи автор, в 8 е втори, а в останалите 9 е трети или четвърти автор.

3. Научно-изследователска дейност

Приноси

В резултат от научно-изследователската работа на гл.ас. Начева са направени оригинални приноси за науката и практиката, по-важните от които са следните:

- * Разработени са ефективни системи с *in vitro* и *ex vitro* растения за проследяване влиянието на почвени хербициди върху развитието на подложки за овощните видове; за регенерация от листни експлантанти на ябълковия сорт 'Чадел' (*Malus domestica* Borkh.) и крушовата подложка 'ОНФ

333' (*Pyrus communis* L.), като е постигната над 80% регенерация с 5 и повече регенеранта на експлант и за повишаване кълняемостта на семена от междувидови хибриди *Pistacia terebinthus* L. × *Pistacia vera* L. чрез стратификация в *in vitro* условия.

* Разработени и оптимизирани са протоколи за микроразмножаване на уникална транссексуална форма на *Pistacia terebinthus* L., намерена в България и за микроразмножаване на червенолистен прасковен хибрид (*Prunus persica* L.), черешовите подложки Гизела 5 (*Prunus cerasus* L. X *Prunus canescens* L.) и Гизела 6 (*Prunus cerasus* L. X *Prunus canescens* L.) чрез комбиниране на захароза и сорбитол като въглехидратни източници.

* Разработени са методики за използване на сребърен нитрат (AgNO₃) като стерилизиращ агент при въвеждане в *in vitro* култура и за предсеитбено третиране на семена на *Magnolia grandiflora* с растежни регулатори (GA₃ и/или IAA), като е установено повишаване на кълняемостта и растежа на получените семеначета.

* Създаден е ценен генетичен материал за селекцията на ябълка, круша, слива и фисташка.

* Размножени и съхранени в *in vitro* ген банката на института са генетични ресурси от круша с предполагаема устойчивост към стресови фактори.

* Потвърдена е хипотезата, че основните причини за малкия капацитет за фотосинтеза на *in vitro* растенията са специфичните условия на култивиране.

* Проучен е транспортът и разпределението на ¹⁴C-фотоасимилатите в орехови растения, присадени по метода „топъл калус“.

* Доказано е, че присаждането по метода „топъл калус“ осигурява добър транспорт и разпределение на новоизработените асимилати в рамките на цялото присадено растение.

Приемам посочените научни и научно-приложни приноси за ценни, допринасящи за обогатяване на *in vitro* културите.

Цитиране и рефериране на научната продукция

Научната продукция на гл.ас. Начева е цитирана общо 31 пъти, като в международни издания са 20 броя и 6 от тях са в списания с импакт фактор
В български списания цитиранията са общо 11 броя.

Броя на цитираните трудове е 17.

Общият импакт фактор на цитиранията е 9,379.

Участие в научни проекти

Гл.ас. Начева е участвала в следните проекти:

* Международни конкурсни проекти и програми на двустранна и многостранна основа – 6 проекта;

- * Проекти, финансирани от фонд "научни изследвания" към МОН/МОМН – 4 проекта;
- * Конкурсни и планови проекти финансирани от ССА – 12 броя;

Участие в научни форуми

Гл.ас. д-р Лиляна Начева е взела участие в 5 Международни симпозиума, като 3 от тях са извън страната.

4. Преподавателска дейност

Гл.ас. Начева е била хоноруван преподавател в Аграрен университет – гр. Пловдив, като през учебната 2011/12 год. е извела 180 часа лабораторни упражнения по биохимия, а през учебната 2012/13 год. е извела 60 часа лабораторни упражнения по цветарство. Имам непосредствени впечатления от преподавателската работа на гл.ас Начева, тъй като първите упражнения са извеждани в катедрата, в която преподавам. Мога да заявя, че гл.ас Начева се справя много добре с преподавателската работа. Тя има стил и подход към младите хора, използва и нови методи и подходи.

От м. Май 2013 гл.ас Начева обучава редовния докторант Наталия Димитрова в областта на *in vitro* култивиране на круши. Има решение на ФС при факултета по Полевъдство при АУ – Пловдив, след хабилитирането ѝ да бъде втори научен ръководител на докторант Наталия Димитрова.

5. Забележки и препоръки

По представените материали за настоящия конкурс нямам съществени забележки.

6. Заключение

Въз основа на направения анализ на научната, научно-изследователската и преподавателската дейност на кандидатката, считам, че гл.ас. Начева отговаря на изискванията на ППЗРАСРБ в ССА. Тя участва в конкурса с достатъчна по обем и качество научна продукция, публикувана в престижни международни и български списания. Изявява се като изследовател с висок професионализъм и съществени приноси в областта на *in vitro* технологиите. Международните учени добре познават гл. Ас. Начева, за което говорят големия брой цитати. Участвала е в редица национални и международни проекти. Тя е отговорен и ерудиран преподавател, използващ нови подходи в обучението на студентите.

Всичко това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната ѝ дейност.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а Научният съвет да избере гл. ас. д-р Лиляна Руменова Начева за „доцент“ по научна специалност „Физиология и биохимия на растителни тъканни култури“.

10.10.2013
Пловдив

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:
(доц. д-р Невена Стоева)